

[Søgaard.]

kunne være undgået, hvis på anden måde klagereglerne kunne tydeliggøres. Nu er der almindeligvis ikke særlig mange blandt de unge soldater, som er „minded“ for egentligt organisationsarbejde. Men om man ligefrem blandt afdelings- og underafdelingschefer og eventuelt andre befalingsmænd samt naturligvis talsmændene for de enkelte kompagnier skulle lave en slags samarbejdsudvalg, således som det kendes på adskillige arbejdspladser, var måske nok en overvejelse værd. I hvert fald bør man, indtil man er nået så langt, måske sigte efter, at de talsmænd, der er udvalgt i ethvert kompagni eller tilsvarende enhed, virkelig forstår, hvad sagen drejer sig om. Her har tidskriftet *Vor Hær* i sit sidste nummer i den ledende artikel peget på, at det måske kunne være et nyttigt forlangende, at underafdelingscheferne virkelig sikrede sig, at de menige talsmænd kendte deres beføjelser og forpligtelser til punkt og prikke. Det ville, som bladet peger på, ikke være noget helt uoverkommeligt arbejde for den enkelte underafdelingschef, og det er med dette som udgangspunkt, jeg stiller mit spørgsmål til den højtærede forsvarsminister.

Forsvarsministeren (Victor Gram): Jeg er enig med det ærede medlem hr. Søgaard i, at det er et rimeligt krav, at mandskabet er fuldt orienteret om sine rettigheder i henhold til lov om talsmænd og klageadgang for menige af det militære personel. Kravet skulle være opfyldt gennem gældende bestemmelser og den øvrige adgang for mandskabet til at få den nødvendige orientering. I uddannelsesbestemmelserne er det således fastsat, at klagereglerne som led i den almindelige undervisning i tjenestekundskab skal gennemgås med mandskabet, og både forsvarsministeriet og værnskommandoerne lægger vægt på, at dette sker. I den lære-bog for menige, som hver enkelt får udleveret, findes et fyldigt afsnit om klage-reglerne. På kasernebibliotekerne og hos socialkonsulenterne findes en tryksag indeholdende selve lovens tekst samt den militære straffelov og den militære retsplejelov. Denne samling af de vigtigste love i denne forbindelse er udsendt af forswarets oplysnings- og velfærdstjeneste med det formål at lette mandskabets adgang til at søge

konkret orientering. Det er mig bekendt, at forswarets oplysnings- og velfærdstjeneste har en ny og revideret udgave af denne bog i trykken, og at det er under overvejelse at finde en form, hvorefter talsmændene på hensigtsmæssig måde kan have direkte adgang til dette orienteringsmateriale.

Den således skitserede ordning skulle efter min mening være betryggende. Jeg skal imidlertid ikke afvise, at der kan være brist i systemet, som medfører, at orienteringen ikke alle steder er lige effektiv, og jeg er derfor villig til at overveje, om der fra forsvarsministeriets eller værnskommandoernes side kan foretages mere for at udbygge mandskabets og talsmændenes kendskab til klagereglerne.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m. v.

Valgt blev: *Arup, Nina Andersen, Dupont, Andreas Hansen, Erhard Jakobsen, Waldemar Laurson, K. Axel Nielsen, Poul Nilsson, Kirkegaard, Vagn Bro, Dalsgaard, Viggo Hauch, Thisted Knudsen, Thestrup, Hagen Hagensen, Marie Antoinette von Lowzow og Herluf Rasmussen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om anvendelse af ubenyttede gavoydelser i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram.

(Første behandling findes i tidenden sp. 653, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 165).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.